

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕНКО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. шлз. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рекламні не зачитуються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4.20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Англії 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50
зл., Швейцарії 3 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Р.,
Югославії 150 лев., Болгарії 7.50
зл., Австрії 7.50 зл., Швейцарії
1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИКІРНИКА
20 СОТ.

Земельний Банк Гіпотечний Агенція Львів Девізовий Банк

перенесла свої біора з днем 15. квітня 1926.

до нового льокалю при вул. Ягайлонській ч. 8.

**та полагоджує як дотепер всілякі чинності,
що входять в обсяг банковості.**

Новий уряд без Пашіча.

Благород, 12. квітня 1926.

По тому галасові та метушні, що були знялися біля міністерської крім, всі сподівалися що родиться коли не слон, то всеж таки щось більше від мухи. Цього разу помилились, бо вийшло, як у того козака — з леміша аж цілий... піщик.

Ця криза була особливо цікава тим, що підчас неї яскраво виявлялась та неспатія до Пашіча, котру мають до нього всі партії, крім радикальної та й то не цілої. Почалась криза від акції, яку закулісно повів один із вождів радикальної партії Л. Йовановіч, котрий був довгі роки головою парламенту та відомий з колотнечі, викликаної його писанням про атентат у Сараєві, бо він майже ствердив факт, що тодішньому сербському уряду було відомо про приготування до атентату, а дехто з видатних діячів навіть допомагав у цій справі. Загально відомо й те, що Йовановіч незадоволений політикою Пашіча і має на своїй боні декілька послів із радикального клубу. Тому, коли його зять, Стоядинович, повів у газетах наступ проти сина Пашіча, обвинувачуючи його в страшних, мільонових табурах при посередництві між ріжними фірмами та державою, що не-а-а-а схвилювало місцеву громадську опінію, політики почали дивитись на цю подію, як на замасковану акцію Йовановіча проти Пашіча.

Зять Йовановіча та син Пашіча сипали в газетах один на другого страшний обвинувачення, розкриваючи ріжні афери і привели до того, що всі опозиційні групи у скупштині внесли інтерпеляції в цій справі. Цілком зрозуміло є те, що всіх цікавило, як дивитись на це свідників радикалів, С. Радіч, але той, на перекір своїй звичайній балакучості, мовчав. Мовчав до того часу, поки не знайшов потрібної зачіпки, яка трапилась, коли Пашіч після прийняття бюджету розпустив парламент аж до 5. травня, при чому зловив звичай, по якому справу про відложення засідання парламенту вирішує рада міністрів, бо цього разу було це

зроблено без відома чи згоди міністрів Хорватів. С. Радіч зі своїми міністрами поставив негайно умови Пашічу: скликати парламент на 8. квітня і прийняти негайність інтерпеляцій. Пашіч відповів, що парламент незручно скликати на короткі речинці, бо за католицькими святами надходять марометанські, а там і православний Великдень, та що немає виготовленого в комісіях матеріалу для праці в парламенті. Само собою розуміється, що це були лише формальні мотиви і міністри Хорвати подалися до димісії, а С. Радіч вихав негайно на агітацію, де кинув гасла: охорона прав парламенту та боротьба з корупцією.

Пашіч, а з ним і його вірні прихильники у радикальній партії опинилися в тяжкому, майже безвихідному становищі. Протягнувши декілька днів, шукаючи порятунку, Пашіч примушений був зголосити димісію цілого кабінету. Почалася нарада в короля і виявилось, що всі партії, крім самостійних демократів, ставили як першу умову для переговорів усунення Пашіча. Стару спідку радикалів і сам. демократів приходилося відкинути, бо неможливо було повертатись до старої політики сербсько-хорватської ворожнечі, на котрій будує свою політичну кар'єру шеф сам. демократів С. Прібічевіч; та й король висловився за порозуміння, а не за розбратом між своїми підданими народами. Щож до Радіча, то він, хоча й говорив, що особа не грає ніякої ролі, бо головне це напрямок політики, отже незначного особисто не мав нічого проти Пашіча,

— але своєю діяльністю тимчасом доказував саме протилежне. Перед радикалами стояла загроза розколу партії, що булоб снігатором її упадку, бо коли більшість не хотіла жертвувати Пашіча і готовилась йти в опозицію, прихильники Йовановіча були не від того, щоб відкотитись і зорганізувати уряд у порозумінні з Хорватами. Що на це покладал великі надії С. Радіч, видно хочон з того, що в одній з своїх агітаційних промов заразже після димісії уряд він просто сказав,

що новий уряд буде скоро організований при участі радикалів, але піз проведом Йовановіча.

Завдалось, що Радіч вибрав дуже добрий момент і підготував ґрунт для того, щоб нарешті злавити Пашіча і розколоти радикальну партію. Але Пашіч і цим разом доказав, що не дурно він прожив на світі вісімдесят років. Коротка, але дуже цікава криза несподівано звернула на інший шлях і, на велике розчарування опозиційних груп, котрі вже сильно скупили за міністерськими стільцями, закінчилась раптово старим урядом за винятком лише міністра скарбу і Пашіча. Радіч, учувши про добровільне усунення Пашіча, на цей раз задоволюється цим своїм успіхом і підчас переговорів потроху відмовився від своїх попередніх вимог. Новий уряд склав М. Узуновіч, права рука Пашіча, чесна людина, добрий промовець і скромний, не амбітний політик. Іменуванням одного нового міністра з прихильників Йовановіча трохи заспокоєно опозицію в радикальному клубі, збережено його зовнішню суцільність, а взагалі — одержано той загальний напрямок у політиці, який є потрібний М. Пашічу.

Новий уряд не зміг задовольнити вповні нікого й тому не дивно, що опозиції вважас його недовговичним. І дійсно — таке вирішення кризи є лише вдалим маневром Пашіча, тимчасовим усуненням на деякий час того моменту, коли такі мусить діяти до справжнього розчищення політичної ситуації в Югославії. Тому можна сподіватися, що Радіч знову незабаром знайде слушній мент, викличе знову міністерську кризу й або дісно повалить Пашіча, або примушений буде сам піти в опозицію, хоч це останнє йому, здається, тепер дуже не до смаку.

В. Анський.

Німеччина і Ліга Націй.

Підготовка комісії і поширення Ради Ліги.

У найближчих днях німецький уряд дасть офіційну згоду на участь Німеччини в підготовній комісії, яка радитиме над формою поширення Ради Ліги і має висловити свої думки про бажані зміни загальної організації Ліги. Це згода є наслідком ближчого ознайомлення німецьких представників з завданнями та метою такої міжнародної комісії. Вона покривається з поглядами німецьких дипломатичних представників на чужині та становищем німецького кабінету. Представником Німеччини до цієї комісії призначать директора міністерства Гавса.

Одночасно приходить звістка про промову члена союзнаї ради швейцарської республіки (голова політичного департаменту) Мотга, який заявив, що швейцарські делегати голосуватимуть на осінній сесії за прийняттям Німеччини до Ради і проти побищення місць у шй Раді.

Конфлікт С. Р. С. Р. з Лігою Націй.

Гостра нота Чічеріна.

Чужинна преса передає позній текст відповіди радянського уряду на запрохання Ліги Націй узяти участь у підготовній конференції для розроблення. Нота починається притаткою, що швайцарський уряд, видавши в 1922 р. візи для радянських делегатів на львівський конференцію, не подбав про їх охорону, позбавляючи їх прав і привілеїв, якими користувались інші дипломати, знехтував остерогам, що на них планована змова, і після абиства Воронського, зробив усе, щоби убийників звільнити. Тому-то радянський уряд не може нині вірити запевненню швайцарського уряду і рахувати на охорону його виконавчих органів. Аргументи в дипломатичних нотах щодо вибору Женеві як місця нарад для конференції не є порекоменуючі. Багато міжнародних конференцій збиралося поза межами Швайцарії.

Остання сесія Ліги Націй є доказом, що атмосфера Женеві досі не є сприятлива для розв'язки міжнародних питань у мировій душі. Коли Рада Ліги, після кількохкратних заяв С. Р. С. Р., що він не візьме участі в нарадах у Швайцарії, не змінила свого первісного наміру, то треба це розуміти, шр вона хотіла виключити радянський уряд від наміреної конференції. Окремі заяви Ліги, що участь С. Р. С. Р. є бажаною і буде страшенно корисною, є нещирі. Виходить, що Лізі не залежить на реальних здобутках конференції, а навіть, як кажуть деякі дипломати (с це натяк на песимістичне справоздання американського амбасадора Гоггона про мир в Європі) вона хоче радити над проскатами, яких здійснення не бажає, знаючи заздалегідь про їх невдачу. Зрештою С. Р. С. Р. ніколи не схивав свого скептицизму щодо успіхів наміреної конференції; не вірить в її поважний і ширий характер. Мусить ждати на день, коли до ідеї розроблення дасть почин инша спеціальна комісія, вільна від традиційної женецької атмосфери інтриг. Нехайже у майбутньому Ліга Націй запрошує радянський уряд тільки тоді, коли справді бажає мати його учасником у нарадах.

Ліга Націй уважає цю відповідь Чічеріна не дипломатичною нотою, а полемічною статтею. Французька, німецька та англійська преса загально звертає саме на адресу радянського уряду закиди в нещирості: і щодо обвинувачення швайцарського уряду у спільності з убийниками Воронського і щодо бажання не допустити радянських делегатів на конференцію і щодо фальшивої дипломатичної гри. На кожний випадок: невдоволення з обох боків, без огляду на те, чи воно щире чи ні, не є запорукою успіхів праці над європейським миром.

Пам'ятаймо: Радна Школа — це на родня фортеця, це певний захист і добі нахилити!

ГРУМІНА природний екстракт, застосування: при кашлі, астмі, бронхіті, т. п.
Дешеве, здорове, смачне, практичне.
126/а Майдане у всіх складках 26-75
Народної Торговлі

і поваду інтересів союзної, відслідковуваної Польщі.

Правда, що навіть старий Бонкур міг стати в часі своїх відвідин наїмним, міг втратити всякий критичизм — до той міри його окупили польські державні та інші чинники своєю печальністю, до той міри дбали і передбачували всі можливі і неможливі не то політичні, але чисто життєві його потреби. Він на кожному кроці обідає, або снідає, або перекушує. На кожному кроці чуда, як сиплються на його стару голову не то потоки, а ріки похвал, підхлібств, признань і найбільше вишуканих компліментів з медоточених уст „посвяченого з Французами навіть у хлібах“ польського „народу“. Той „народ“ презентували йому міністри, послы, генерали і всі інші з тих найбільше посвячених. Серед таких євроді і почестей, що рівнялися подекуди королівським, не міг Бонкур набратися ніяких інших вражін, як ті, що в нього з уродження були. А він уявляв собі Польщу „якимсь „об'єдним“ краєм.

На всі привіти відповідав Бонкур тільки в самих суперлативах і запевнив Польщу навіть про постійне місце в Раді Ліги Націй. Не жалувал і епітетів і на адресу Німеччини, але зовсім протилежних до тих на адресу Польщі. А тому нічого дивного, що тепер деякі держави протестують проти надто вже „дипломатичних“ виразів на адресу їх політики і т. п.

Перш як все почув себе виведеним з рівноваги виступами Бонкура Чівері. Він дав доручення Раковському, щоб заложив перед французьким урядом протест проти промов Бонкура в Польщі. З окремаж проти його заяв про завдання польської армії. Вся німецька преса теж протестує звязано проти виступів Бонкура проти Німеччини на терені Польщі і зокрема Варшави.

Англійська газета „Westminster Gazette“, обговорюючи подорож Бонкура до Польщі, його побут у Варшаві та аналізуючи виголошені ним промови, твердить, що все це робить Бонкур не без відома французького уряду. Він ясно та недвозначно заявив, що як делегат Франції в Союзі Народів буде підтримувати польські домагання за старим місцем в Раді Ліги. Газета додається, що англійський уряд зв'язався тією справою, бо того роду пропаганда не можна поминути Ювчанкою.

Отже подвиги Бонкура в Польщі викликали обурення не тільки в Німеччині, але й в СРСР. І в Англії. Поміг він Польщі, чи не поміг? Ще не поміг, але вже в деякій мірі пошкодив самій Франції. Чи в майбутньому напевно зможе зреагувати свої обличчя, це дуже сумнівне і непевне.

На всякий випадок останній побут Бонкура в Польщі, та ті засоби спостереження, що ними він користувався, не приносять чести Бонкурові, а тим більше Польщі. Зокремаж його заяви про те, що віддає Сх. Галичину, подобають на маячення (кажуть, що він про-студився), або на нездоровий ще стан похмілля, вивезеного з Польщі з наведених вище причин.

„Куди вітер віє“..

Клим Поліщук шукає винуватців своїх безхарактерності.

Перед кількома місяцями виїхав за Рад. Україну письменник Клим Поліщук, виїхав супроводжений теплыми агадками в пресі. Як до-ходили нас звістки, він припинив-ся в Харкові в „Держ. Видав-

ниці“. Слава Господарі — ду-мали ми, — що людина, яка жила в гірких умовах нашого сучасного життя, найшла певніше пристано-вища і при слабості свого харак-теру не буде камеліонити. На це вказувало й те, що довгий час К. Поліщук сидів тихенько, мабуть розглядаючись в положенні. Але по якомусь часі вiano та затишність йому сприймалася. І він дав про себе знати і то так, як тільки він це зміг. В харківських „Вістях“ а 1. квітня н. р. появила-ся лист К. Поліщука, в якому він із самоповагою бичує себе і про-клинає часи своєї „контрреволю-ційності“. Розуміється, на нє було ніякого діла до автокрити-цизму К. Поліщука, ми навіть зро-зумілиб теперішас його стинови-ще, як би він зберігав хоч які-такі признаки пристойності і не шукав винуватків своєї безхарак-терності поза своєю вдачею і своєю психічною організацією. А так, хоч як нам це прикро, ми зму-шені самим К. Поліщуком дати деякі пояснення до його листа.

„Покажи!“ К. Поліщук пише про себе, що літом в 1920 р. під-час наступу Пилсудського й Петлю-ри, він покинув Київ і пішов „на мавпий нашого національного без-голов'я і опинився на еміграції. Там, зда-валося мені, знайшов змогу „вільного ви-сказу своїх думок“, що дуже швидко ви-яснює всю свою неспроможність. Справа в тому, що сидючи у Львові, як центрі на-ціонального життя Галичини, я не міг за-лишатися поза „диктатурою“ всіх тих „панів редакторів“ та „панів видавців“, що ставили мені свої („місцеві“) вимоги. Ці вимоги, як і все інше, що так властиве „просвітянській“ культурі, втворювало такий стан річей, що мені нічого іншого не залишалося, як тільки писати і не дру-кувати, або писати, як пі „пані“ вимагали. Такий чиним мусів іти тією дорогою, якою тепер іде більшість письменників під прапором „просвітянства“.

В дальній частині своєї „спові-ди“ К. Поліщук пояснює, як то він зрозумів „свої помилки“ і „поста-новив стати на шлях революційної творчості і вернути на Радянську Україну“. Але що „революційну“ постанову мусів він зберігати в тай-ні, щоб

„Крім „просвітянського“ гніву галицько-го мішуха“

не стигли на себе й гніву польської „дефензани“ й не опинитися в „Бри-гідках“. Правда, і в Галичині є по-де до революційно-творчої праці,

„але досі там панує там український „патріот“ з одного боку і польський „шовініст“ з другого, то вся ця праця можлива лише в межах політичної прокляти“.

якою в деякій мірі вважає Полі-щук свого „Огамана Зеленого“.

Тепер К. Поліщук став на „шлях пролетарської революції“ і відма-хується від „національного безго-лова“.

Ось так К. Поліщук прибив до берега, плаваючи кілька літ на хви-лях безхарактерності. Одначе „пані редакторів“ не лише не були винуватками його безхарактерно-сти, але — навпаки — постійно ви-тягали його з болота, в яке він по-своєї вдачі постійно впадав. Тим більше ані „пані редакторів“, ані „пані видавців“ ніколи не ставили йому ніяких вимог — крім одної: позбутися своєї безхарактерності і продажності.

Тим Поліщук належить до того покоління людей, які все постійно перекидаються до того гурту, який в дану хвилину розпоряджає матері-альними засобами, які все плывуть з хвилею, направляються по тому напрямку, „куди вітер віє“. Спра-ді, Клим Поліщук з'явився у Льво-ві з „есерівськими симпатіями“, про які його ніхто не питав, ані ніхто не цікавився, але одночас-но таємно почав працювати в „Рід-нім Краю“, польським органі, реда-гованим покидьками українського громадянства. І „пані редакторів“ тоді поставили йому одну вимогу: зирати з цю продажною бандою. Минувший „пролетарський письмен-ник“ свято обцяв розійтися з поль-ськими наймитами, про око зирвав з ними зносини, але таємно ще три

відгуки дня.

Сватання.

В мене є приятель, що задумав був гро-мим прихильником патрістичної волі. Коли в йому в радужних козках мріялося ш-ста родинного життя, він потайки спо-внував і відповідав:

— Все те дуже приємне — зна-єш — але я вже не можу бути сам. Ніхто тебе не наїстус: хіба не хвалити, ні не гуляти, діти не кричати, ніхто тобі не віє на голову, бо навіть мухи в хаті нема..

Я зі словами в очах боронив хатної своєї тещі, але в душі вже й перестав признавати йому рацію. Мої намови виле-жали постою з пропінді: „В товаристві і смерті мавш..“

Може й тому не змігши з „маломи-них аргументів“, щоб перекозати поді-ного.

Але на пиліт рік нас хрім літа, осени і зими ще й благословенну весну, в якій діються часто неможливі можливості та справляються нечелючі чутки.

Під тихим роси змивався і мій при-тет. Відваж до подругого життя помі-той розтавала в його душі, а з під редо-вої новолоні пробилася хатні батьківсь-ких потуги.

Це все я мимрував з листів, які він випускав до мене і мою мене радувало як.. арештанта копей товаришів келі.

Я зараз послався членивати йому і на-мовляв, щоб він приїхав на відпустку, а вже в Рому тут, у Львові, підшукаю щось гідного.

Цим листом прийшов мій приятель. До-брий підготований на тілі і кишені, в ро-жених нострою і в зимові футрі, як і ли-чить мекканцеві далекого Бучача.

Ми стрінулися.

— Свєтло!

— Гарзді!

— Ну?

— Ну, ну!

Значить свєтла була ясна. Приятель на-дно рішився на все.

місяці опісля працював в „Ріднім Краю“. Більше ніхто й ніколи в „панів редакторів“ не ставив йому ніяких римог, ані не рхонував над ним ніякої диктатури. Він самоочи-но по своїй вдачі приносивчас до обставин і намагався писати в перекладенні, що відгадує дум-ки „панів редакторів“. А старався він відгадувати їх все і всюди! Не було ані одного органу: соціалі-стичного, радикального, клерикаль-ного, монархічного, словом кожна львівська редакція була закидача „творами“ Поліщука. І до кожного органу, до кожного календаря він писав, як тільки хто хотів. О, К. По-ліщук був „майстром“ на всі руки. Писав про святих і проповідував пантеїзм, величав „революцію“ і „контрреволюцію“, описував зі за-хопленням чуда і згодом висмівав їх, писав і переписував та відлису-вав, творив і перегворював, один „вір“ одночасно продавав чи ви-пхав кільком видавцям, інспірував перекази на польське в пепе-сським „Дзеніні-у Людові“, словом: в „творчості“ і в житті є й все був тієї думки, що його стрічний ро-мовець.

„Куди вітер віє“.. туди вівся й К. Поліщук, але не на вимоги „панів редакторів“, тільки часто всу-переч їх вимогам. Це типовий ка-мелон, масовий продуцент всьчии, безпринципний і безхарактерний. То-му й не диво, що таким виступи-вон і в своїм покайним листі.

Нові демонстрації безробітних у Варшаві.

15. IV. у різних місцях Варшави були демонстрації безробітних. Найгрізніше на Королівській вул. Розбили шибю в вік-ні складу зброї „Мисливської спілки“ і забрали відтам дубельти й кулі. Полі-ція вислала на місце сильний відділ від-ділу кінової поліції, який шаржено відігнав демонстрантів. Арештовано кількадеся людей.

Перед будинком центр держ. уряду посередництва праці при вул. Гейши зіб-ралось около тисячу безробітних. Ста-вались адемолювати ждаючи уряду й відомости дверей. І тут поліція розігнала демонстрантів. За обидцями камином поліція арештувала до сто людей. На йоволках перед відділом ур. посеред-ництва праці зібралось кия 200 безробіт-них, але як прийшли поліція, самі розій-шлись в Огородній вул. демонстранти хотіли адемолювати кулюю безробітних. Перешкодила їм поліція. Напа. Деморо-ського не було ексцесів, бо поліція за-брала всі лавки зі скверу, де демонстра-ти досі збирались. Забрала теж кулю ка-міня, призначену для нападів пам'ятни-

Я знаву приступи до рин.
— Знаєш, маю для тебе плант, як во-лоти: 7 тисяч доларів, п'ять кімнат з'ї-вних і меблів-ованих.
— Дай спокій! Я за гримію на шукую.
Я глумлю на нього, як на харага і по-чає з китової бочки.
— Або друга. Прекрасно збудована, ве-сока, чиста. Дуже добра господарня.
Прятець перебрал мене.
— Господи! мені не треба. Маю таку знамениту, що кажу тобі доскіш висока, пастава, інтелігентна..
— А ж парити?
— Ну.. парити не надлягає, ми з неперепричли.
Я був у ролю. Яких паншочок на від-шукую, ані приміяти не впадала, всу було ніяково.
Зб'якнєвась десь відідуку його друга, а справа не поступила ні на волос.
Останнього дня ми пішли до театру. Я вкрасно вибрав шукую, яка підходила змістом від моїх позитивів. Двоє людей подобилося і пожелалося, убавили пере-тим ставлю багатого дядька.
Щодас будуючих снів комедії, а весь час балкав про кандидатів.
— „Або па, кажу до нього, годин у ніч як срібля дзвінок, а співає як солов'ї.
Мій приятель аж підскакнув.
— Гарзді! Знаєш! То буде перша клєса..
Я з інтелігентною жінкою. Нарешті при-шла мєгорода за мій тридцятий труд..
— А бачиш друзі! тримаю його за слово. Тепер тільки запінати тебе з тою дівиною і будеш свєтати й до смерті.
Мій приятель аж.. раменами..
— Ти про яку дівику..
— Та про яку співачку! А ти про яку думав?
— Я вкрасно не про дівику..
— А про що?..
— Я собі запев, куплю „Божоро“ Мене ж би хто по голові ударив. Раш-каки свєтлості і лєдє-оводи відтук, що мій „приятель“.. таки має рашко..
Галатіон Чівері.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Кандидат на польсь. престол.

„Цябли Нью“ у телеграмі з Вар-шави повідомляє, що польські мо-нархісти рішили поставити канди-датуру кня Іорку на польський престол.

Ген. Сосиковський наслід. мін Желіговського?

У зв'язи з візитою мін. Сосикова-ського у марш. Ратая, в польських сойнових колах кажуть, що ген. Сосиковського пропонують на мін. військ. справ.

Кріза югосл. уряду.

15. IV. югославський король підписав димісію уряду Узуновіча й акцентував рівночасно його рекон-струкцію. Ст. Радіч покидає кабінет, а тека просити, яку він ма-дистається Трифуновічеві, хотрий бу-де також мін. віроісповідань ад інте-рім. Кидають кабінет теж Павло Радіч і Крайч; їх покищо заступ-лять два Радічеві прихильники, які остають в уряді, а то мін. почт Шуперін і мін. ліція і копальє Нікіч. Решта міністрів задержані доперерішні теки. Тому що Шупе-рін і Нікіч остаються в уряді про-ти волі Ст. Радіча й упрям хор-ватської сел. партії, розлам у цій партії неминучий. 20—30 депуто-ваних перейде на сторону Шупе-ріна й Нікіча. Члени нового уряду присягли й обцяли обов'язки. Про-грама політики сербсько-хорват. порозуміння остається без зміни.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 935 — 938 канад. дол. 915 — 920, чеськ. кор. 024.00 — 024.53 лєт 04.25 — 04.50, франк фр. 028.50 — 029.00, фр. швейц. 160 — 175, англ. фунт 44.00 — 44.50.

Золото. 20 кор. 35.5 — 36.0, 23 франк. 33.0 — 34.0, 20 марк. 41.70 — 43.02, 10 руб. 45.00 — 46.00.

Срібло. Австр. кор. 0.7200 — 0.7600 3 лєт кор. 3.75 — 3.90, фінлянд. 1.85 — 1.90 рубль кор. 3.00, рубль швейц. сріблом 1.45 — 1.50.

Збірна.

Шведська грошова з 1925 р. 34.00 — 36.00 дато галицька з 1925 р. 24.50 — 25.50 мє-мє галицький боня. — до —, — ове-с гал. 22.50 — 23.00.

На твердий ґрунт.

Український національний табор, згуртований в Українському Національно-Демократичному Об'єднанні, після деяких вагань і вступних підготувань стає на твердий ґрунт. Показом цього численні віча й довірочні наради в цілому кола, політичні організації, зібрання в політичних і судових осередках, зростаюча активність широких мас і рухливість політичних діачів. Доказом цього є й останнє віче у Львові. Воно є мірилом зростаючої сили нашої національно-політичної організації, воно доводить, в якій мірі і в якому напрямку відбувається акоріоріювання національних клівів, до кого прихилиється народна маса.

Майже перед 50-ти роками (в 1880 р.) заслужений громадський діяч і основник „Шла“ пок. Вол. Барвінський зорганізував у Львові перше народнє віче, поширюючи тим чином русло еманіпаторного народнього руху. Було це в часах вселихних, монополічних впливів старого „рутенства“, в часах тяжкої реакції. Тодішнє львівське віче було — так сказатиб — переломовим, не зважаючи на його, видиваючий з тодішніх обставин рівень. Після того народницький рух амівіювався, поширювався, поглиблювався, розвивався всесторонньо, втаюючи в себе нові ідейні соки, видиваючи все актуальніші клівки, відкриваючи все ширші горизонти, обдвоюючи ідеологічно майже весь народ.

Можна без пересадки твердити, що аналогічне значіння має й нелітнє, львівське віче. Після найважчих і найбільших болочних ударів, які вплили на західну вітку українського народу, після ідеологічної недуги, спричиненої дипломатичними невдачами, після колотнечі, яку повним правом можна назвати „багато галасу за ніщо“ — національна організація знову починає займати належне їй місце, ставати на твердий ґрунт, започатковувати свій другий ренесанс.

Хтось може сказати: Віче це така буденна річ, а ви придаєте їй такого небувалого значіння, видиваєте одне з численних віч на пестедал надзвичайної, майже історичної події! Так може говорити тільки людина, яка не бачила того величавого зібрання, яка не відчувала громадянського ритму, якої не торкнув легіт того духа, що обдвоював тисячні маси народу.

Недільнє віче було показником не лише масових настроїв, але й устійненого світоглядного широких мас. Зібранні були повільні на два табори: національний і ітернаціональний. Велика більшість українського ремісничого й робітничого, ремісничої молоді й тоудової інтелігенції становила національний табор. Зникаюча меншість українських робітників та горстка жидівської й польської купецької й ремісничої молоді під проводом комуністичних послів Пристули й Пашука складалася на табор ітернаціональний. В першому таборі самі Українці, в другому крім горстки Українців Жиди, Полки і двоіонаціональні (Руски і Українці в одній особі) тав. народовольці. Український національний табор уявляв собою одну суцільну, гранітову плиту, — на ітернаціональний складалися найріжнорідніші відломки безбличного, фірмового польсько-жидівського міста на українській національній території з додатком тих елементів, які „еволюціонували“ по наказу згорі.

В цілому світі зустрічаються тепер дві сили: націоналізм, в якого основі лежить інтерес нації, націоналізм — яко підіймає і товчок національно-політичного відодження, ідеологічно-творча стихія, що трактує націю яко цілість без намірного видивання класових розбіжностей і через націю змагає до подства — й ітернаціоналізм, що націю слабішу, не зважаючи на свої заповнення, підпорядковує нації сильнішій, історичній, „культурній“, зміцненій розвитковою добою капіталістичного засиддя, утругованій соками нації слабіших, столітніми неволенями. Цей розподіл зазначався різко й на нелітньому вічу у Львові, докзуючи, що під теперішню пору немає місця на якнебудь посередній політичній творі, на якнебудь „Zwischending“. Українські „соціалісти-радикали“, які вагаються між національним й ітернаціональним табором, мусти-муть в найбільшчому часі перевести ревізію своєї тактики.

Недільнє віче у Львові, як і провінційні віча й зібрання докзують, що сила Укоіського Нац. Демократичного Об'єднання росте, а це заставляє всі органи ітернаціонального і до нього схильного табору, починаючи „Світлом“ і „Волею Народу“, а кінчаючи „Громадським

Голосом“ вести безпощадну боротьбу з УНД-ом. Як це не дивно, а одначе дійсність докзав, що свій розрив і впливи докзав цей табор не в боротьбі з ділісною, себ-то польською й жидівською буржуазією, тільки в побороюванні українського національно-демократичного табору. Зате український нац. табор — навпаки — є заерієний своїм фронтом на проти класово-робітничих партій, тільки проти польської буржуазії. На точі боротьби з українською демократією ріжнорідний ітернаціональний табор — на жаль — сходиться з польською буржуазією і куркуліством. Це факт. Український демократичний табор однакво ненависний „нашим“ ітернаціоналістам, як і польським шовіністам. А — зовсім природно — з цього українські нацодні маси не можуть не витягнути відповідних висновків.

Англійсько-радянські довги.

Суттєві умовки для порозуміння.

Справа сплати передзвоніс довга царської Росії, які союзні держави вказують обов'язком теперішнього радянського уряду, тагнється довго в Англії та Франції. Радянський уряд заявив уже, що годиться на сплату, але з умовою одночасної позички. Англійський уряд після довгих переговорів завернувся тепер офіційно до своєї головної Торговельної Палати, з прохання висловити думку про здійснення цього плану. Одночасно міністр фінансів Черчіль заявив у парламенті про можливість згоди свого уряду на сплату довгів радянським урядом у 62 щорічних ситагах по 4,500,000 фунтів шт. „Ізвєстія“ називають цю заяву і заходи уряду „поважною зміною умови провідників британської політики“. У статті висловлений жал, що „англійські дипломати вперто нехтували заяви радянського уряду і його волю поладати справу довгів і без огляду на присутність дипломатичних представників у Мо-

скаї та Лондоні, англійській кабінет не пробував увімкнати цього становнича радянського уряду в сповні довгів. Нема сумнівів, що безпосередні переговори дали б змогу обоим урядам пізнати їх огляд“. „Ізвєстія“ називають огляд Черчіля одностороннім, але зв'язують його можливою піставою дискусії. Одначе застерігаються, що справу сплати царських довгів розуміють принципово тільки за умовиною, що СРСР одержить відповідну позичку. На це „Таймс“ відповідає, що всі статті „Ізвєстія“ основані на повній перелутаній промови Черчіля.

Поль Бонкур.

Мого побут у Польщі.

Французький соціаліст і постійний делегат Франції до Ліги Націй відвідав Польщу. Сам факт відвідини не був би ще такій незначний, як би не те, що п. Бонкур уже після своїх відвідин, заявив представникам закордонної преси про відвідини не тільки Вильні і Варшави, але й Східної Галичини. Пан Бонкур заявив більше, як це йому, визначному політикові та представникові Франції годилося би. У Сх. Галичині він зовсім не був і нічого тут не бачив, і вже ця одна обставина ослабіє всі ті його похвали та всі заяви, що він їх складав про іділії простого відносини в Польщі, тій „братній“ для нього Польщі, до якої вибираєся рад дії і не міг вибратися. В Польщі, на місці переконалися він про „подібність історії, народнього характеру і прямиць обох народів (польського і французького)“, а навіть пересвідчився у „схожості національних хиб, які оба народи лучать ще більше!“

Ось так характеризує соціаліст Бонкур своє і своїх земляків посвоячення з Подяками. Ясно, що в нього та приязнь до посвояченого з Французьким польського народу була мабуть від уродження. Він її набув з молоком матері, вона була в його крові, а тому, не дивно, що пан Бонкур дивився на Польщу засліпленим, запомороченим, мабуть від надміру любовних почувань, очима. Французький, старий і поважний соціаліст виявив при нагоді всіх своїх виступів у Польщі таку надмірну дозу приязні, що подекуди забував про інтерес Франції, та не загався поставити його в сутінок

Модні новини для пани на костюми, плащі, мужеські сукні, шовки, шифони поручає по иньших цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філії в Тавнополі і Стані.

М. ГОЛУБЕЦЬ.

Петро Холодний.

Трагедія життя Порфіра Мартиновича моглаб послужити наглядним викладником умов, серед яких в 70-их роках минулого століття зірвалася до підмарного лету перша трійка українських мавлів — Мартинович, Васильківський і Сластьон. Були це часи, в яких твердіші нагури ломалися а податливіші марні і сходили нінащо.

Новаторством тих трьох, молодих же тоді артистів було — відродження української пластики в формах, що виростають з глибини творчого духа нації, перетоплюючи в собі впливи посторонніх культур, могутні в гармонічний вираз мистецької волі і як палідії переходили з докоління в покоління, поки чужинська рука не завязалася їх зинишати, знівелювати під казювним шнурком. І що то не творилося під тим шнурком? Заглухла могутня деразія архітектура Подніпрозя, зинив й заваривувався чудовий, народний орнамент, продала дивна і величава народня іконопис, а там видаргоду Лосенкові, умуудуровано в ліберію Левіцького, а глухий кут містичному згнано

Бюро виковського. Як страшно, хоч може й несвідомо терпіти під тим шнурком Марто, як закусав зуби Шевченко, як ломався Нарбут, як даремно шукав себе Мурашко, не кажучи вже про усіх тих Трутовських, Пимоненків й Іжакевичів, яким здавалося, що мліють Україну і для України, хоч вони мліювали Петербург, Москву і Монахів...

Мартинович, один з перших завважив витягнутий над своєю головою шнурок і один з перших підняв руку, щоб його зірвати. Життя заплятав за степову очайдушність, але сам подивив був гідним саможертви. З більшою може обережністю, але не меншою послідовністю в дрібницях пішли за Мартиновичем „воздушний“ Васильківський і „деревадний“ Сластьон. І щойно стежкою, яку вони протоптали, пішли увеснено молодші. Неповно їде почував себе на тому шляху Кривецький і Я. Кушніков, а навіть Мурашко зі своїм „Похороном кошового“, який здавалося, що найшли Україну в „Запорожцях“ Білинні, але чим далі, тим менше стало хитань і блукання. Найближчі з критиків зрозуміли, що Україна — це не тільки затронута степовою екзотикою етнографія, не тільки пейзаж,

не тільки природа, але й душа та споконвітна культура раси.

І власне в часах, коли українська етнографія ще покутувала по перелюбницьких виставках, обдаровані глибокою ініціативою артисти України започатковують відродження української мистецької культури не тільки по формі, але й по суті.

На чолі останніх висувуються дві маркантні постаті, зразу один тільки Василь Кривецький, вслі за ним Петро Холодний.

Обом їм довелося відіграти в історії українського мистецтва ролі, яка так і стане предметом повсякчасних розважань кожного, хто захоче опріділити джерела і шляхи розантку відродженого, національного мистецтва України в часах, коли ще Нарбут і Мурашко були далеко від рідких берегів.

Василь Кривецький, архітект, мавлар і графік, сгав голосним серед українського громадянства сотворенням будинку Полтавського Земства, в нікому до цього часу невідомому, ніким не прочуваному — українському стилі. А коли заважно, що основоположником і співробітником в тому його замисли був ніхто інший, як Васильківський — тоді, коли Сластьон узяв на себе ролію теоретика, ньо-

го „нового“ стилю, то зрозуміло, як тісно поєдналися шляхи „торашніх“ новаторів з „нижніми“, як усіх цих незадків перших вказали на успіхи чи невдачі других. Але на Великій Україні прозвали Кривецького „арбітром“ а в словах українського мистецтва не тільки тому, що його полтавський будинок започаткував цілий ряд аналогічних, чимраз то сміливіших і доцільніших спроб, але й тому, що такимже плідним і запліднюючим новатором став Кривецький і в області усієї мистецької культури України — від книги почавши, а в обставині кінчаючи. Без Кривецького був би між иншим не до подумання Нарбут, той сам, що аміраючи передчасно, лишив по собі школу українських греків. До тогож Кривецький вперше підійшов по українськи до українського пейзажу, він перший вичарував ціле море красючих і чуттєвих ефектів з одноманітної лінії нашого обриву, він, до певної бодай міри розбудив це вичуття й відчуття в палітрі Петра Холодного, якому однак судилося піти далі в шир і глиб того, що називаємо „національним“ в українському мавстві.

(Продовження буде)